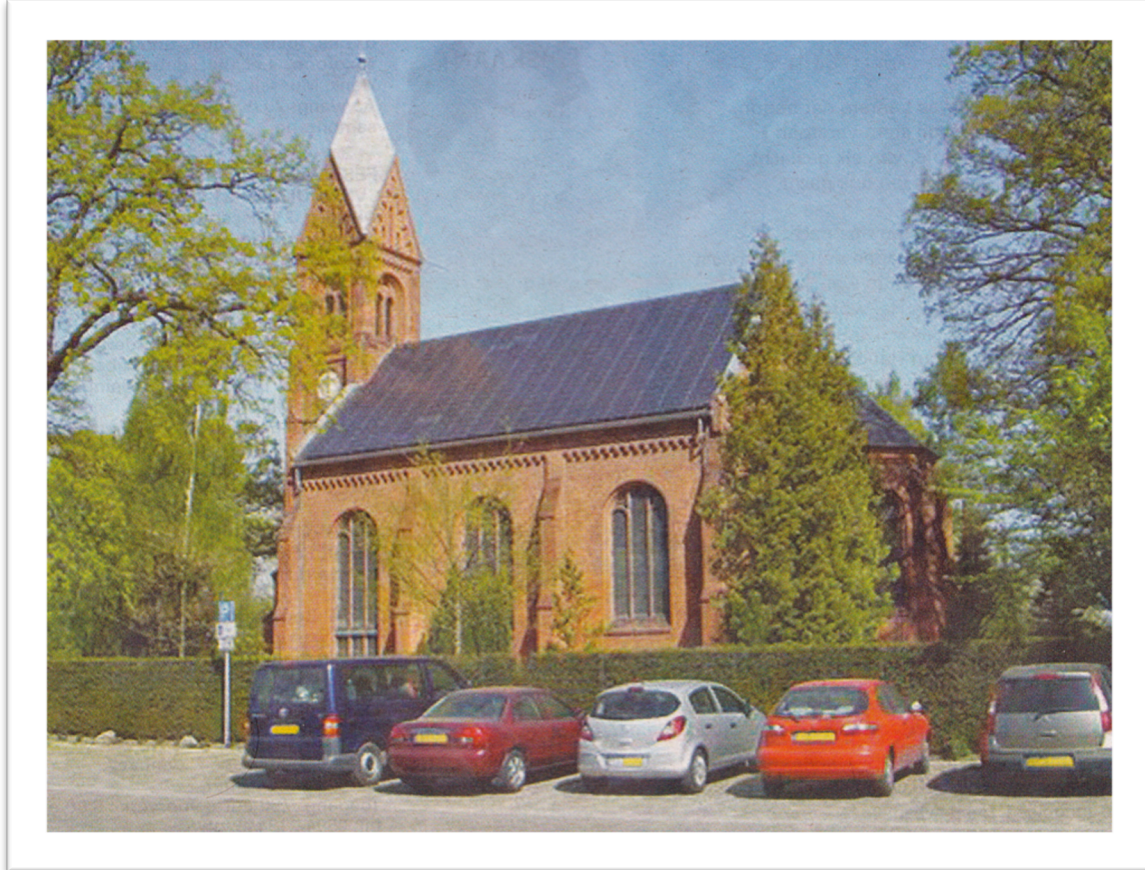

Aarde maken van de hemel

Een themadienst: Kerken geven energie

(Mei 2011)

KERK,

UW ZOEKTOCHT NAAR

HET LICHT

**BEGINT MET HET
PLAATSEN VAN EEN
ZONNEPANEEL,
TOCH?**

Inleidend orgelspel

INTOCHTSLIED

Gezang 289: 1, 4, 5.

Mörge­licht van aiwe­ghaid, licht van veur t begun van tieden, wil, nou dag weer open gaat, mit Joen schienens ons verblieden en verdrieven deur joen macht onze nacht	Loat ons op de jongste dag, hemellicht dat veur ons opgaait, opstoan en veurbie aan nacht, as gain duuster ons ien weeg staat, mitgoan naar Joen heerlek feest, staark van geest.	Zet ons rondomheer ien t licht, biede zun van traauw deur tieden, dat elk van joe vrijsproak kragt, en verlöst van ale lieden, leeft ien hemel, hoog en wied, veur aaltied.
--	---	---

Laatst zag ik een vrouw die zich voor een spiegel zat op te maken. Waarom weet ik niet, maar het beeld fascineerde me. Ik belde aan, we spraken elkaar aan en stelden ons aan elkaar voor. Ze noemde zich "Moeder Aarde".

Even later pakte ze een sigaret, vuurde de brand erin en zei met de ogen terneergeslagen: "Kijk, deze sigaret, dit zijn de mensen..." Een snik in haar breekbare stem was voelbaar. In de bijna beklemmende stilte die volgde, werd het me duidelijk. Die make-up was slechts een uiterlijke schone schijn. Ze inhaleerde diep....

....op dat moment werd ik hoestend en proestend wakker. De droom werd wakker op een nachtmerrie die we van moeder Aarde gemaakt hebben en ze ging er in galop vandoor....deze droom uit, de weerbarstige weidse wereldse werkelijkheid tegemoet.

Tussentijds 120

Zo vriendelijk en veilig als het licht

1. Zo vriendelijk en veilig als het licht
zo als een mantel om mij heen geslagen,
zo is mijn God, ik zoek zijn aangezicht
ik roep zijn naam, bestorm Hem met mijn vragen,
dat Hij mij maakt, dat Hij mijn wezen richt.
Wil mij behoeden en op handen dragen.
2. Want waar ben ik, als Gij niet wijd en zijd
waakt over mij en over al mijn gangen.
Wie zou ik worden, waart Gij niet bereid
om, als ik val, mij telkens op te vangen.
Ik leef niet echt, als Gij niet met mij zijt.
Ik moet in lief en leed naar U verlangen.
3. Spreek Gij het woord dat mij vertroosting geeft,
dat mij bevrijdt en opneemt in uw vrede.
Ontsteek die vreugde die geen einde heeft,
wil alle liefde aan uw mens besteden.
Wees Gij vandaag mijn brood, zowaar Gij leeft –
Gij zijt toch zelf de ziel van mijn gebeden.

Gebed

Eeuwige,

U lijkt vaak zoveel lichtjaren bij ons vandaan te staan
Zo ver weg en tegelijkertijd zo dichtbij
Een kloof tussen Schepper en geschapenen,
overbrugt door Uw zon, Uw Zoon die ons tegemoet
wil lopen
Als een Licht die onze duisternis wil verlichten.

Open de kamers van onze harten
Licht ons bij met een lichtend vuur
Waardoor wij weer een vonk krijgen met Uw Schepping
die wij zo vaak meedogenloos tarten en verscheppen met onze infarcte kolen- en
kernenergieharten.
Geef ons de wijsheid van hart
En verbazing in onze ogen
Bewondering en verwondering
over uw Schepping.
Een uitzicht, een vergezicht over Uw beloofde land, waarin wij wonen.

Leer ons in dit uur vriendschap en vrede
te sluiten met Moedertje Aarde
waarover U ons grootmoedig
het rentmeesterschap hebt gegeven.
Laat ons dat niet beschamen,

Amen.

Lezen: **De tien geboden** komen uit de Evangelische liedbundel.

Het zijn de woorden van lied 260. "Wij kiezen voor de vrijheid".

Wij kiezen voor de vrijheid
Die God ons heeft beloofd:
Hij heeft de boze goden
Van al hun macht beroofd

Hoor ook naar de verhalen
Van wie zijn voorgegaan:
Want God, de God van gisteren
Is met ons doorgegaan.

Weg met de stomme beelden,
Die maken God te klein:
Hij zal ons zelf vertellen
Wie Hij voor ons wil zijn.

Geef ruimte aan je naaste,
Geschapen naar Gods beeld:
Want alle mensen heeft Hij
Zijn liefde meegedeeld.

En Hij heeft ons ook gegeven
Dat je Hem noemen mag:
Maak dan jezelf niet groter
Met Gods naam als je vlag.

Blijf met elkaar verbonden
Als mens, als man of vrouw:
Zo is tot in de diepte
Ook God zijn liefde trouw.

En neem voluit de vrijheid,
Één dag van feestelijkheid,
Om opgewekt te vieren
Dat God ons heeft bevrijd.

Wil zó ruimhartig delen
Dat niemand stelen moet.
God liet ons samen wonen
In 't land van overvloed.

En breek niet met je woorden
Een anders leven stuk:
Want God sprak tot ons allen
Het woord van ons geluk.

Gun dan elkaar het goede,
Zo is het ons gegund:
Je leven is pas leven
Als je ook geven kunt.

Zingen: lied 217 uit de bundel Tussentijds:

Wij die met eigen ogen... (melodie Gezang 285 of Gezang 174)

1. Wij die met eigen ogen, de aarde zien verscheurd
Maar blind en onmeedogend, ontkennen wat gebeurt:
Dat onrecht is geboden, de vrede amper telt
Dat mensen mensen doden, verslaafd aan macht en geld.
2. Wij die nog mogen leven, van hoop en vrees vervuld,
aan machten prijsgegeven, aan meer dan eigen schuld,
wij die god weet hoe verder, tot hiertoe zijn gespaard,
dat wij toch nooit erkennen, het recht van vuur en zwaard.
3. Dat wij toch niet vergeten, waartoe wij zijn gemaakt,
dat diep in ons geweten, opnieuw Gods licht ontwaakt,
dat in ons wordt herschapen, de geest die overleeft,
dat onze lieve aarde, nog kans op redding heeft.
4. Dat uw woord dat wij spreken, zal zijn geen leeg gebaar,
niet op ons doen zal breken, door ons zal worden waar.
Geef Gij ons nieuwe ogen, die elk zien in uw licht;
Dat wij uw werk doen mogen, op vrede zijn gericht.

Gebed bij de opening van het Woord

Eeuwige,

We staan op de drempel om uw Boek te openen
waarin verhalen van toen, nog altijd van betekenis zijn nu
Open onze ogen, die niet alleen kijken, maar ook zien
Open onze oren zodat wij niet alleen kunnen horen,
maar ook luisteren. Luisteren naar uw luister
Wees in ons midden met Uw frisse adem,
Dat we open staan voor Uw geest die inspirerend waait
door onze gedachten,
onze werelden,
onze werelden van verbeelding.

Amen

SCHRIFTLEZING

Oet Grunneger Biebel - Matteüs 25 vers 1-13

Geliekenis over tien wichter

¹ "Din zel t mit t Hemels Keunenkiek goan, as mit dij tien wichter, dij brudeman in muit gingen - laamp in haand. ² Vief van heur wazzen verstandeg, vief nait. ³ Dij domme wichter nammen ja wel heur lanteerns mit, mor gain eulie. ⁴ Mor verstandege wichter nammen nait allenneg lanteerns mit, mor ook n klipke eulie. ⁵ Nou luit brudeman wat laank op hom wachten, en wichter werden soesderg en vuilen in sloap. ⁶ Midden in naacht wer der roupen: 'Doar komt brudeman aan! Goa hom in muit!' ⁷ Dou kwammen ale jongwichter in t èn en muiken heur lanteerns in odder. ⁸ 'Geef ons wat eulie van joe!', zeden domme wichter tegen verstandegen. 'Lanteerns goan ons ja oet!' ⁹ 'Nee hur!', zeden dij, 'dat doun we nait! Din heb we meschain nait genogt, en ié ook nait! Goa mor noar paitereuliekerel tou en koop joe doar wat!' ¹⁰ En krekt dou ze vot wazzen om eulie te kopen, kwam brudeman dou nait! En wichter, dij kloar wazzen, gingen mit hom noar bruloft en deur ging op slöt. ¹¹ Eefkes loater kwammen dij aander wichter weerom. 'Hé, heer, loat ons der ook in!', raipen ze. ¹² Mor hai zee: 'Ik ken joe nait! Zeker woar, nait!' ¹³ Doarom mout ie woaks wezen! Ie waiten ja nait van uur of tied!"

Lied aan het Licht (Huub Oosterhuis)

1. Licht dat ons aanstoot in de morgen,
Voortijdig licht waarin wij staan
Koud, één voor één en ongeborgen
Licht overdek mij, vuur mij aan.
Dat ik niet uitval, dat wij allen zo
zwaar en droevig als wij zijn
Niet uit elkaars genade vallen
En doelloos en onvindbaar zijn.
2. Licht, van mijn stad de stedehouder,
aanhoudend licht dat overwint.
Vaderlijk licht, steevaste schouder,
draag mij, ik ben jouw kijkend kind.
Licht, kind in mij, kijk uit mijn ogen of
ergens al de wereld daagt
waar mensen waardig leven mogen
En elk zijn naam in vrede draagt.
3. Alles zal zwichten en verwaaien
wat op het licht niet is geijkt.
Taal zal alleen verwoesting zaaien
En van ons doen geen daad beklijft.
Veelstemmig licht, om aan te horen
Zolang ons hart nog slagen geeft.
Liefste der mensen, eerstgeboren,
Licht, laatste woord van Hem die leeft.

Genesis 2: 5-17

De tuin van Eden

Groeide er op de aarde nog geen enkele struik en was er geen enkele plant opgeschoten, want God, de HEER, had het nog niet laten regenen op de aarde, en er waren geen mensen om het land te bewerken; ⁶ wel was er water dat uit de aarde opwelde en de aardbodem overal bevoeide. ⁷ Toen maakte God, de HEER, de mens. Hij vormde hem uit stof, uit aarde, en blies hem levensadem in de neus. Zo werd de mens een levend wezen.

⁸ God, de HEER, legde in het oosten, in Eden, een tuin aan en daarin plaatste hij de mens die hij had gemaakt. ⁹ Hij liet uit de aarde allerlei bomen opschieten die er aanlokkelijk uitzagen, met heerlijke vruchten. In het midden van de tuin stonden de levensboom en de boom van de kennis van goed en kwaad.

¹⁰ Er ontspringt in Eden een rivier die de tuin bevoeit. Verderop vertakt ze zich in vier grote stromen. ¹¹ Een daarvan is de Pison; die stroomt om heel Chawila heen, het land waar goud gevonden wordt. ¹² (Het goud van dat land is uitstekend, en er is daar ook balsemhars en onyx.)

¹³ De tweede rivier heet Gichon; die stroomt om heel Nubië heen. ¹⁴ De derde rivier heet Tigris; die loopt ten oosten van Assyrië. De vierde ten slotte is de Eufraat.

¹⁵ God, de HEER, bracht de mens dus in de tuin van Eden, om die te bewerken en erover te waken.

¹⁶ Hij hield hem het volgende voor: 'Van alle bomen in de tuin mag je eten, ¹⁷ maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad; wanneer je daarvan eet, zul je onherroepelijk sterven.'

Gezang 400: 1, 3, 4, 8 en 12

In een dienst waarin het Licht centraal staat, mag Fransiscus van Assisi niet ontbreken. In een prachtig gedicht dat in het liedboek opgenomen is als Gezang 400, bezingt hij de relatie tussen de vier elementen (lucht, water, vuur en aarde), de gehele Schepping en daarin de Allerhoogste als stralend middelpunt. De zon, die door de mensen werd gezien als de hoogste godheid. Zon die ons verlicht, biijschijnt in de ziel. Broeder Zon, symbool als een beeld van God aan de hemel, maar ook in de mens, die door de kwaliteiten van de zon wordt aangeraakt. Stralend, als een bron van warmte en licht en een belangeloze energiebron voor elkaar en al het leven op aarde. Fransiscus van Assisi, we gedenken hem elk jaar op 4 oktober, tijdens werelddierendag. Met stralende, opgewekte, vrolijke stem zingen we het Loflied voor de Schepselen:

1. Almachtige, verheven Heer, halleluja
Aan U behoort de lof en eer, halleluja.
Wie kan U loven als Gij zijt, halleluja,
Wij zegenen uw heerlijkheid, halleluja,
Halleluja, halleluja, halleluja.
3. Hij is zo heerlijk in zijn pracht, halleluja
verdrijft zo stralende de nacht, halleluja
en geeft ons dag aan dag zijn licht,
halleluja,
als afglans van uw aangezicht, halleluja
Halleluja, halleluja, halleluja.
4. Lof zij U Heer om zuster maan, halleluja,
om al de sterren die er staan, halleluja.
Zij tintelen in klare pracht, halleluja,
als edelstenen in de nacht, halleluja.
Halleluja, halleluja, halleluja.
8. Geloofd om moeder Aarde, Heer, halleluja
ons leven staat in haar beheer, halleluja,
zij geeft ons vruchten zonder tal,
halleluja,
en bonte bloemen overal, halleluja.
Halleluja, halleluja, halleluja.
12. Geloofd, gezegend zijt Gij, Heer, halleluja,
wij brengen U de lof en eer, halleluja.
Wij willen nederig en klein, halleluja,
de dienaars van uw grootheid zijn,
halleluja.
Halleluja, halleluja, halleluja.

PREEK

Aan de pomp waarschuwt BP: schrikt u vooral niet van veertjes in de benzine tijdens het tanken. We zijn de Schepping zo naar God aan het helpen dat we vogeltjes alleen nog maar vanaf digitale media horen tjilpen. Het zijn sombere gedachten, maar sorry, soms heb ik ze niet positiever. Met de knoppen 'sleur' en 'pleur' wordt een stukje natuur gekopieerd van een harde schijf naar een usb-stick.

Met een charmsoepele beweging raapt de buurvrouw naast me, een rondslingerende penlightbatterij van de grond en legt deze zwigend, bijna onopgemerkt op m'n bureau. Beschaamd kijk ik naar beneden en zie nog een tweetal papiertjes liggen en een half verbogen paperclip. Naar goed opgeruimd voorbeeld leg ik deze naast het lege, herlaadbare energiestaaftje. Kaf en koren worden door de buuf wijselijk van elkaar gescheiden met de woorden: "Batterijen kunnen gaan lekken en je hebt een speelse kat rondlopen...". Onbewust, onbedoeld, maar daarom niet minder confronterend, treft dit au-momentje me heerlijk in de diepste spelonken van de kamers van m'n iets te vaak infarcte hart.

Geboren onder het astrologisch teken Waterman zit ik hier als een vast element, dit stukje te tikken. Zittend, vast, maar m'n gedachten laat ik als een luchtteken vrijelijk zwerven. Zweven. De waterman die het liefst de praktische zaken laat verwateren in de kruik van Liberté, égalité et fraternité. Grote visioenen ontspruiten in m'n brein over hoe de wereld eigenlijk zou moeten zijn. Maar ja, die verwarrende, weerbarstige werkelijkheid hè. Het verwatert maar al te vaak in een luchtledige wind die het liefst uit alle richtingen tegelijk waait, maar geen oog heeft voor de aarde onder zich. Op de huid van moeder Aarde, laat ik in m'n eigen huiskamer, de batterij met potentieel lekkend gif slingeren, als een vat olie die de zee van mijn gedachten vervuult.

Wortel van het ongeloof

Geloof en wetenschap, het lijkt met elkaar zo vaak op gespannen voet te staan. Wetenschap is dat het begin van het eind, de wortel van het ongeloof en is dat onverenigbaar met dat wat u gelooft? Schepping in een tijdsbestek van 6x24 uur met een toevoeging van een beetje rust, dat geeft immers duidelijkheid in een tijd die steeds mistiger, gecompliceerder lijkt te worden. Knevelaars, ze brengen verwarring, toch? Geloof ter bescherming omgeven door een hoog hek met een bordje: "Verboden te voederen met (w)eten(schap)". Da's dus duidelijk. Maar, wat zijn die eerder genoemde drie Franse woorden waard achter de geslotenheid van een hek? Geloof en wetenschap vullen elkaar toch aan? Albert Einstein verwoordde het als volgt: "Science without religion is lame. Religion without science is blind".

Het dak op

In mijn boekenkast staat de Biebel niet geheel toevallig tussen de (Groninger) encyclopedie en 'Anders beter worden' van A. Vogel. Links de natuur, rechts de gebonden kennis en in het midden die fascinerende bundel overgeleverde verhalen, eigentijds vertaald naar het nu. Wetenschap en geloof zijn de rails van het bestaan waar de trein van ons leven overheen dendert of soms aarzelend stoptreint. Dit gevaarte blijft op de rails dankzij de verbindende bielzen van het gezonde verstand. Kijk je vanuit de treincabine vooruit naar de toekomst, dan lijken geloof en wetenschap elkaar te raken in een puntje in de verte. Komt die verte dichterbij dan brengt onze verbeelding ze bij elkaar. Verbeelding is het Licht zien. Licht, zonlicht. Niet zinnen zonloos laten verspillen, maar opvangen en actief laten zijn op het lichtnet dat mensen van energie voorziet en met elkaar verbind.

Uit de drie-eenheid van geloof, wetenschap en verstand ontstaat een zonnepaneel. Completeer je deze drie-eenheid met de Bron, Zon, Gollah of Eeuwige, dan ontstaat een vierluik. Een vierluik dat we voor elkaar graag hoffelijk open houden.

Oude kerken zijn gebouwd in een tijd van laaggeletterdheid, met als fraai resultaat dat de Bijbelse verhalen als prentkaarten in de hemel van het dak geschreven werden. Aan de hand van

de afbeeldingen kon de dominee Zijn woord, woorden geven, verbeelden. Wordt het nu niet eens tijd om die andere kant van het dak ook eens voor een hemelse boodschap aan te wenden? Zonnepanelen, ze lijken in het luchtledige te zweven tussen aarde en lucht. Vurig schijnt de zon op het dak, waar af en toe het vallende water voor verkoeling en reiniging zorgt. De vier elementen vuur, water, lucht en aarde vallen samen in en op de schitterende zonnepanelen. Zonnepanelen als geschenk uit de hemel. Hoog in de lucht, gemaakt van silicium met als grondstof zand, zand op aarde. Een liedje van Gerard de Vries over een soldaat die zit te [kaarten tijdens de kerkdienst](#), kan inspireren om zonzangers als speelkaarten op het dak te schroeven. Bijbelse getallen, ze vertellen hun verhaal. Zuinige geloofsgemeenschappen kunnen Het Licht symboliseren door twee zonnepanelen tegen elkaar aan te plaatsen: het Oude- en het Nieuwe Testament. Wat denkt u van de drie wijzen, vier evangelisten of de tien geboden? Ze kunnen het dak op! Twaalf, een dozijn, het is het getal van de apostelen, sterrenbeelden of zonen van aartsvader Jacob. Zeven panelen verbeelden de volheid van het leven, het scheppingsverhaal. Mocht er onverhoopt één exemplaar kapot gaan -mooi laten slapen- het is de rustdag. De Exodus uit het land van fossielenkokers van grijze, dubieuze kolen- en kerncentraalstroom brengt ons naar het land van duurzaam rentmeesterschap. Zie ze trots glimmen in het zonlicht. Veertig stuks in getal. Da's pas aarde maken van de hemel!

Denkt u liever aan vijf wijze meisjes die gereserveerd met hun olie omgaan? Gereserveerd. Hoe zit het eigenlijk met onze reserves? Gooien we die als een Jona overboord en verjubelen we onze fossiele brandstoffen zonder verder te kijken dan onze gasbel leeg is? Is het niet veel wijzer om olie met de oliedomme meisjes te delen? Delen in schaarste is immers een groot goed. Dat is hartverwarmend en een warm hart heeft minder licht en olie nodig dan hartkamers die tegen elkaar open staan en waar de tocht koud en kil doorheen stormraast. Of wordt in deze gelijkenis met de olie, ons geloof bedoeld? Ik denk het. En geloof tja, dat is niet iets tastbaars, stoffelijks wat je met een broodmes in twee stukken kunt snijden en zeggen: 'Alsjeblieft, hier heb je ook wat van mijn geloof'. Geloven is puur persoonlijk, iets eigens. De olie van je eigen geloof, dat is iets waar je alleen zelf voor kunt kiezen.

In Gezang 63 van het Grunneger Psalmbouk is t hail mooi schreven:

Geft elk zien laamp goud helder licht?

Stoan eulieklikkes kloar?

Zodat de Heer, as Hai ons zigt,

Ons nuigt bie Hom ien zoal?

Of mouten wie as onwiezen ien donkernis van duusternis, op zuik noar n paitereuliekerel dij laank oet t stroatbeeld verswonden is? Nederland is in Europa bijna rode-lantaarndrager op het gebied van alternatieve energiebronnen en zelfs dit rode Licht dreigt in de handen van ons bruine kern- en kolenkabinet als een kwijnend nachtkarsje uit te gaan.... We kunnen wachten tot de bruid of bruidegom die de Zon en Bron voor ons leven is, met een briesje langs komt waaien. *'Nou luit brudeman wat laank op hom wachten en wichter werden soesderg en vuilen in sloap'*.

Tien schone slaapsters op een rij. Wat zou er in hen omgaan? Lezen ze in hun dromen van de slaap, elkaar voor uit het sprookjesboek over de prins op het witte paard die in deze nacht naar hen toekomt? Kinderen moeten voor het slapen gaan worden voorgelezen, want anders kunnen ze de oogjes niet sluiten voor de werkelijkheid die hen wakker houdt. Volwassenen daarentegen, moet je juist wakker schudden uit hun vaak ingedutte bestaan. De meisjes uit het Bijbelverhaal hoeven alleen maar waakzaam te zijn. Maar hoe ben je waakzaam met de ogen gesloten? Met de ogen dicht en de handen gevouwen ben je kwetsbaar, volkomen machteloos. Blind voor de ontwikkelingen om ons heen, doet ons tasten naar het vertrouwde, dus grijpen we terug naar de gevestigde belangen. Ja zeggen we dan: "De Zon schijnt wel eens niet in ons bestaan en juist als die Zon verdwenen is, is het gemis van energie het grootst". Daarom blijven we vasthouden aan schijnzekerheden en blijven we trouw de belangen van de NAM en de Shell dienen en zoeken we de grondstof voor ons bestaan laag bij de grond. Of beter gezegd: in de grond....daar waar je slechts dood gevonden wil worden.

Waakzaam en kwetsbaar, een spanning hiertussen is hoor- en voelbaar. Daar is ruimte voor het Grote Mysterie van ons leven, ons geloof. Open elkaar eens de ogen en kijk: wat zie je? We zien iets ook al is dat aanvankelijk in een verste verte. Wie iets in de verte ziet, die zet als vanzelf een stap voorwaarts om beter te zien en nog één en nog één.... Wie een visie op zijn netvlies heeft, blijft niet wachten maar gaat als vanzelf op weg.... Actief worden en de Toekomst, (de brudeman van de energie van de toekomst), the Son and Sun tegemoet. Gáán als een proces. De zon: een bron van oneindigheid. De oneindigheid van een eeuwig leven. Eeuwige, een zonnetje in huis! In praktijk gebracht door mensen die voor elkaar een lichtje willen zijn en als wieze wichter verlicht op weg gaan....

Positieve levensstroom

Kerk, uw zoektocht naar Het Licht begint met het plaatsen van een zonnepaneel, toch? Een oppervlakte van [3% van Nederland](#) vol met zonnepanelen is genoeg om onze nationale energieconsumptie af te dekken. Op de site Visionair.nl van 12 juni jl. las ik een artikel van dat als we alle daken van noord tot zuid bedekken met panelen dat we op jaarbasis zelfvoorzienend zijn! Er is alleen één addertje onder het gras: we hebben geen energieprobleem maar een opslagprobleem. Een veelbegniffelde zinsnede als "Gaat heen en vermenigvuldigt u", kunnen we praktiseren in bv. de Eemshaven. Op de plaats waar RWE over een paar jaar bruinkoolschepen uit Afrika en Colombia wil laten aan(s)meren, kunnen uit hetzelfde schip ook zonnepanelen uit verre oorden aan land gebracht worden, die onze daken glinsteren doet.

Da's een stuk positiever dan kolen. Een documentaire van [Zembla op 29 juni 2010](#) toonde aan onder welke erbarmelijke omstandigheden kolen 'gewonnen' worden. In de jaren zeventig van de vorige eeuw sloot Joop den Uyl de Limburgse mijnen en noemde dit een 'mensonwaardig bestaan'. Veertig jaren van beschaving verder is ons importgedrag van foute kolen ronduit onbeschaafd. Kolen winnen is mensen verliezen. Door zon- en windenergie te omarmen zijn stoflonden door de kankerverspreidende mijnbouw verleden tijd en hebben wij naast schone handen, een schoon geweten en een zuiver hart. Donker-Afrika gaat letterlijk van het routduustern naar Het Licht! Het levert ons een positieve levensstroom, die via het bestaande netwerk van levens(slag)aderen u, jou en mij energie levert voor een gelukkig en (h)eerlijk bestaan. Via Gods daken, inspireert het onze daken. De overheid hoeft slechts te zorgen dat lever- en terugleverprijs incl. de belastingen aan elkaar gelijk zijn (wat een vanzelfsprekendheid zou moeten zijn). Voor beeldbepalende gebouwen is nu een vergunning nodig. Kerken worden hierdoor overgeleverd aan de willekeur van welstandscommissies. Ondanks dat er esthetische zwarte panelen te verkrijgen zijn, loopt men grote kans een blauwtje te lopen, terwijl dit toch zo'n hemelse kleur is, zeker op het dak van een kerk.

Geen oerwoud dus aan ondoorgrondelijke subsidies of regelzucht. Idealisme is genoeg, Licht is er genoeg... Dankzij Uw licht zijn wij het licht in de wereld. Laat ons licht zo stralen dat we het licht voor elkaar kunnen en mogen zijn. Licht, drager van energie, het is een sociale energie van mens tot mens, van hart tot hart, van meterkast tot meterkast. Een sociale energie zichtbaar door een zonnepaneel, waarmee een opa wiens energie met de jaren afneemt, energie kan leveren aan zijn kleinzoon voor een administratieve één cent. Zelfs na zijn sterven gaat zijn energie-afgifte door.... Mag ik de vrijheid nemen om dat 'eeuwig leven' te noemen? Licht is liefde! LAT-relaties krijgen een energieke dimensie, zijn overschot aan licht, energie wordt op haar verbruik in mindering gebracht. Geloof in het Licht van morgen: Zijn Licht wordt uw licht, mijn energie wordt jouw energie. Samensmelting van geloof en wetenschap, ook op uw dak van mogelijkheden?

Naast het importeren van zonnepanelen kan het Eemshavengebied -onze Energyvally- ook gebruikt worden voor het produceren van deze sympathieke zonzangers. Dit levert samen met de installatie op de daken meer structurele werkgelegenheid op dan dezelfde hoeveelheid opgewekte energie uit kolencentrales, hoewel het woord 'opgewekt' in één zin genoemd met kolen eigenlijk niet erg vreugdevol is. In een te googelen artikel '[De donkere kant van zonne-energie](#)' blijkt dat de productie van zonnepanelen in Europa, ongeveer vijf, zes keer milieuvriendelijker is dan electriciteitswinning uit traditionele fossiele brandstoffen. De energetische terugverdientijd bedraagt voor Nederland drie jaar. Daarna liggen ze nog 25 jaar op het dak. Desondanks zijn er kolencentrales in aanbouw en wordt een vergunning voor de

bouw een kerncentrale verleend. Gebouwd op het fundament van gevestigde belangen. De wet van vraag en aanbod, de ellebogenwet van het recht van de sterkste. De CO₂-uitstoot van deze vervuilende industrie wil men -als het even kan- opslaan onder zee in lege velden. Gas eruit, afval erin. Radio-actief afval van kernenergie worden voor de toekomstige generaties archeologische stralende tijdbommen. Met de bezems van het onfatsoen, onethisch onder het vel van Moeder Aarde vegen. Als klein jongetje kwam het niet bij me op om bij het kuisen van de schuur de rommel onder de deurmat te bezemen.... dat was vragen om een verbale veeg! Nu halen we collectief onze schouders op en zeggen 'waar maak je je toch druk over'. Afvangen en opslaan juich ik alleen maar toe als we de opwarming van Moeder Aarde laten stromen door onze slag- en spataderen. Een warme gloed aan energie die slaapt in het hart en woont in het hoofd, waardoor we wat minder koud, kil en onverschillig tegenover elkaar staan. Dàt is pas een klimaatverandering!

Beheren, Waken of Bewaren

In de schriftlezing uit het tweede scheppingsverhaal in Genesis 2 vers 15 geven de bijbelvertalers elkaar de ruimte om het containerbegrip rentmeesterschap in te vullen. De Katholieke Wilibrordvertaling neemt het niet zo nauw en geeft de mens alle ruimte om met de schepping te doen wat hen goeddunkt. *"Toen bracht de Heer God de mens in de tuin van Eden, om die te bewerken en te beheren"*. De Nieuwe Bijbelvertaling is wel het meest duidelijk: zij spreekt over *"bewerken en erover waken"*. Onze Groninger Biebel zoekt het in het compromis en geeft ons een beetje meer roemte in ons Groninger landschap en zegt 'bewaarken en bewoaren'. Beheren, waken of bewoaren. Geef de mens één vinger in de pap van de schepping en God is zijn hand over Zijn schepping kwijt. Laat die ene vinger nu net die van Maxime Verhagen zijn. Met onze eigen Biebel in de andere hand wast hij ons de oren. *"In de grond kun je ja wel wat bewoaren"*. Dus wordt de CO₂ straks onder zee, de grond in geperst. Als we het over kernenergie hebben: het kernafval verdwijnt ver onder onze voeten.... Ach, wat het oog niet ziet... Uit het oog, uit het hart? Bedoelen we met Eeuwig leven ons kernafval? Is dat ons geloof? Als wij het bewoaren, dan hebben onze kinderen en onze achter- en achterkleinkinderen de plicht het te bewaken, generaties lang! Wie zijn wij om beslissingen te nemen, waarvan de gevolgen onze levensduur met het duizendvoudige overstijgen?

Is dat een uitleg van rentmeesterschap die een hoofdletter C verdient? Of anders gezegd: kunnen wij rentmeesterschap nog foutloos spellen? Om de tuin in de hof van Eden te bewaren, moet je je door een slang of een slangenpoliticus niet om de tuin laten leiden. Bepaalde grenzen niet overschrijden maar respecteren. Die grens wortelt in de boom van Goed en Kwaad en vormt in òns de vrucht van het geweten. Laten we onze plaats kennen: in het scheppingverhaal wordt de mens pas als laatste toegevoegd aan de Aarde. Wij zijn de bekroning op Zijn schepping, als kroongetuige van naastenliefde. De natuur, bodemschatten en dieren zijn ons voorgegaan, de mens kwam pas later op bezoek bij Moeder Aarde. Te gast zijn betekend dat je je moet gedragen, dat je je moet beheersen in plaats van overheersen.

Kerk, denkt u hemels of fossiel? Fossiele brandstoffen verstoken staat symbool voor het profiteren van schaarste (ten koste van toekomstige generaties). Doorgaan op deze weg roept de gewetensvraag op wat dit te maken heeft met het Bijbelse 'goede rentmeesterschap'. U mag deze vraag (als goed Christen) zelf naar eer en geweten beantwoorden. Doe dit bij voorkeur voor de spiegel, dan komt het antwoord als een boemerang weer bij uzelf terecht....

Zonne- en windenergie daarentegen staan symbool voor het delen vanuit overvloed waarbij het geheel meer is dan de som van delen. Een oneindig delen zien we bijvoorbeeld terug in het verhaal van Jezus aan het meer van Galilea. Vijf broden en twee vissen. Delen en doorgeven. Na dat delen en doorgeven zijn er nog twaalf manden over. Twaalf het getal van het universum.

Leven naar het groene hart van God waarbij groen geen tegenstelling is van grijs, maar komt ná grijs. En in die natijd bevinden we ons nu. Er zijn immers prachtige alternatieven. Kijk bijvoorbeeld eens naar het initiatief [Nederland krijgt nieuwe energie](#). Onder deze titel is een partijoverstijgend voorstel van CDA, CU, SGP, D66, PvdA, VVD en GroenLinks geformuleerd in een Deltaplan Nieuwe Energie. De ambitie is een 100% duurzame energievoorziening in 2050. Dit is o.a. te bereiken door een jaarlijkse energiebesparing van 3% en een versnelde jaarlijkse groei in hernieuwbare energie van 7%. Kerk en geloof, zijn voor velen een tot verbeelding sprekende inspiratiebron en hebben een richtinggevende voorbeeldfunctie. Maar waarom zijn kerken zo onzichtbaar, grijs en kleurloos in deze overgang van fossiele naar hernieuwbare energiebronnen? Kerk, verberg niet uw gelaat...

Troostloos is de morgenstond,
als uw levend licht niet straalt,
d'ochtend die uw glans niet vond,
heeft als nieuwe dag gefaald
maar de kille nacht verdwijnt
als uw zon van liefde schijnt.

Kerk, uw zoektocht naar Het Licht begint met het plaatsen van een zonnepaneel, toch? Een onbeduidend luchtig gebed voor een betere wereld, tja we kunnen het er schouderophalend bij laten, of zetten we die schouders er juist onder. Dürven we, hebben we 'moutveren genoeg' om vanaf de kansel eens actief kleur te bekennen en gaan we de lucht van de gebeden hoop, eens vurig van praktische aarde voorzien?

Kerk, is uw scherpe blik op de samenleving als een zoekende op pelgrimstocht? Uw rentmeesterschap houdt toch niet op bij een verdwaalde spaar- of ledlamp? Fairsterk de kerk is toch meer dan een zuinig kopje Max Havelaar? Heeft u dan helemaal geen dromen en idealen meer? Zie dat natuurlijk Licht dat belangeloos op àlle mensen schijnt, als een kans om uw rentmeesterschap van waarde op aarde, van de broodnodige handen en voeten te voorzien.

Praktische aarde is een gaan van visie naar missie, de verbindende weg van de zeven D's bewandelen. Wandelen op de smalle levensweg begint bij:

1. Dromen: leer hemels dromen met je ogen open want de dromen van vandaag zijn het materiaal van de wereld van morgen. Of wordt uw droom altijd wakker op een nachtmerrie?
2. Denken: een strategie oet stro zetten. Hernieuwbaar leren denken vanuit het hoofd dat niet rechtlijnig maar rond is zodat onze richting van denken kan veranderen. Diep nadenken is een voorgevoel van en naar de Waarheid. Maar helaas is denken vaak zo moeilijk dat we gemakshalve maar vervallen in de modderpoel van het oordelen en veroordelen;
3. Durven: drempels slechten, boven het maaiveld uit durven steken;
4. Doen: de stap zetten om in beweging te komen. Het gaan van passiviteit naar activiteit, van onverschilligheid naar verschilligheid; Als kerk en als individu.
5. Doorgaan: het bij tegenslag niet bij de pakken neer te gaan zitten, maar de ingeslagen weg vervolgen.
6. Delen: kennis is macht, kennis delen is kracht.
7. Doorgeven: geef het uiteindelijke resultaat, visie en vergaarde kennis door en ga er mee aan de slag. Verfijn het.

Zelf kijk ik naar de aarde van m'n eigen leven en zie in de opgeraapte batterij die nu op het bureau ligt, m'n eigen gebrek: een lek, een aardlek. Gelukkig is deze levensbatterij oplaadbaar met het vuur uit de meterkast. Ik loop naar dit onvolprezen hokje vol eenvoudig vernuft en zie hoe schattig een tien- en een zestienampérestop mijn mondjesmatige electriciteitshonger weet te stillen. De zekeringen van m'n verstand, ze smelten totdat de stoppen eruit vliegen. De twee oogjes van de zekeringstoppen, ze kijken me vertederend aan. Er zal uitbreiding komen, twee worden vier. Vier worden zeven. Al te poëtisch? Ach, de aarde van de voortschrijdende techniek

maakt dat deze twee ogen, vier kille schakelaars worden. Aardlek is ingebouwd zodat de Zon kan aarden naar het leven van alledag. Vijf broden en twee vissen geeft zeven zonnepanelen, zwevend op een dak van mogelijkheden. Er is genoeg voor iedereen, de oogst is meer dan de consumptie... Een oude, vertrouwde Ferrarimeter met sympathiek terugdraaischijfje, het is een stille getuige dat de mens niet alleen nemen, maar ook veel meer geven kan.

Amen

GEZANG: 124

1. t Wordt licht doargun ien t oosten
deur zun, dij schienen gaat:
Hai kimt de volken troosten,
Dij heerst ien aiwegheid.
2. Veur t licht gaat t duustern wieken.
Dij nije dag, dij komt,
viendt naargens ziens gelieken,
elk staat ter van verstomt.
3. En elk dij laip te dwoalen
Ien dikke duusternis,
Zigt nou de eerste stroalen
Van t licht, dat kommen is
4. Dij zun, dij mit zien schienen
macht over duuster krigt,
let donker aal verswienden,
t is Christus, t aiweg licht!
5. t Wordt licht doargun ien t oosten
Deur zun, dij schienen gaat:
Hai komt de volken troosten,
dij heerst ien aiwegheid.

Collecte

Dankgebed: Fransiscus van Assisi, hij blijft me inspireren. Vandaar deze woorden door hem geschreven.

Heer, maak ons een instrument van uw vrede.
Waar onverschilligheid het hart verscheurt, laat ons uw liefde brengen.
Waar wordt beschuldigd, laat ons vergeving schenken.
Waar verdeeldheid mensen van elkaar vervreemdt, laat eenheid stichten.
Waar twijfel knaagt, laat geloof brengen.
Waar dwaling heerst, laat waarheid uitdragen.
Waar wanhoop tot vertwijfeling voert, laat hoop doen herleven.
Waar droefenis neerslachtig maakt, laat vreugde brengen.
Waar duisternis het zicht beneemt, laat ons licht ontsteken.
Maak dat wij niet zozeer zoeken om getroost te worden, als wel om te troosten.
Om begrepen te worden als wel om te begrijpen.
Om bemind te worden als wel om te beminnen.
Want wij ontvangen door te geven.
Wij vinden door onszelf te verliezen.
Wij krijgen vergeving door vergeving te schenken en
wij worden tot eeuwig leven geboren door te sterven.

Slotlied: Wonen overal nergens thuis

Op een prachtige tekst van Huub Oosterhuis, zingen we elkaar de zegen mee. We wiegen elkaar op de melodie van een oud Gronings liedje 'Suze Naanje' in slaap... Toch hoop ik dat we wakker blijven. Durf te dromen met de ogen open en met de benen stief geworteld in de realiteit.
Mensen, veel geluk!

1. Wonen, overal nergens thuis,
aarde, mijn aarde, mijn moeders huis.
Vallende sterren, de schim van de maan,
mensen die opstaan en verder gaan.
Mensen, veel geluk.
2. Wonen, overal even thuis,
handel en wandel en huis na huis.
Loven en bieden op waarheid en waan
wagen en winnen en verder gaan.
Mensen veel geluk.
3. Wonen, overal bijna thuis,
aarde, mijn hemel, mijn vaderhuis.
Stijgende sterren, de lach van de maan
mensen die dromend een stem verstaan.
Mensen veel geluk.

**Met elkaar aan de teut
Onder genot van een bakje leut.**